ڕاگەیاندنی کۆتایی
کۆنگرەی نۆهەمی کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران

کۆنگرەی نۆهەمی کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران، وەك لە کۆنفرانسی ساغکردنەوەی کۆمەڵە دا مانگی پووشپەڕی ساڵی ڕابوردوو بڕیار درابوو، بە بەشداریی نوێنەرانی ڕێکخراوە جۆراوجۆرەکانی کۆمەڵە و ژمارەیەك لە هاوڕێیان کە وەك چاوەدێر بانگ کرابوون و بە ئامادە بوونی ژمارەیەك لە میوانان، لە ژێر چەتری پاراستنی هێزی پێشمەرگەی کۆمەڵە دا بەڕێوە چوو. دەستووری کۆبوونەوەکانی کۆنگرە بەم شێوەیە بوو:

١ـ ڕاپۆرتی سیاسیی کومیتەی ناوەندیی هەڵبژێردراوی کۆنفرانسی ساغکردنەوەی کۆمەڵە ٢ـ قەوارەی سیاسیی داهاتوو لە ئێران و گەڵاڵەی کۆمەڵە بۆ چارەسەری مەسەلەی نەتەوایەتی و، بزووتنەوەی جەماوەری لە کوردستان ٣ـ مەرامنامەی کۆمەڵە ٤ـ پێرەوی ناوخۆی کۆمەڵە ٥ـ هەڵسەنگاندنی جێگاوشوێنی ئێستای حیزبی کۆمۆنیستی ئێران و پەیوەندی ئێمە لە گەڵ ئەو حیزبە ٦ـ کۆمەڵە و چەپی ئێران ٧ـ ئاییننامەی هێزی پێشمەرگە ٨ـ لێکۆڵینەوەی بڕیارنامە پێشنیارکراوەکان ٩ـ هەڵبژاردنی کومیتەی ناوەندی.

لە بەشێکی ڕاپۆرتی سیاسیی کومیتەی ناوەندی دا، پرۆژەی ساغکردنەوەی کۆمەڵە و پیویستی و گرینگیی ئەو هەنگاوە لە ڕوانگەی بەرژەوەندی بزووتنەوەی چەپ و سۆسیالیستی لە کوردستان و ئێران و بەرژەوەندەکانی بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی کوردستانەوە درایە بەر باس و، ساڵێك هەڵسووڕانی سەربەخۆی کۆمەڵە درایە بەر لێکۆڵینەوە و هەڵسەنگاندن. لەم باسە دا پشتیوانیی بەرینی دۆستانی کۆمەڵە لە ناوەوە و دەرەوە و جەماوەری خەڵکی کوردستان لە پرۆژەی ساغکردنەوەی کۆمەڵە ئاماژەی بۆ کرا و، ئەو جموجوڵە سیاسی و عەمەلییە کە لەم یەك ساڵە دا و لە ئەنجامی پرۆژەی ساغکردنەوەی کۆمەڵە دا سەری هەڵداوەتەوە، وەك بەڵگەیەکی ڕاست و ڕەوا بوونی ڕێبازی ساغکردنەوەی کۆمەڵە و هەڵسووڕانی سەربەخۆی کۆمەڵە دەست نیشان کرا.

باسێکی دیکەی ڕاپۆرتەکە، لە بابەت وەزعی سیاسیی ئێران و جێگاوشوێنی ڕژیمی کۆماری ئیسلامی بوو. لەو بەشە دا هۆیەکانی قەیرانی سیاسی لە ئێران و بێ توانایی باڵە جۆراوجۆرەکانی بۆرژوازی لە چارەسەرکردنی ئەو قەیرانە دا و، ئەو تەنگانە و بنبەستە کە ڕژیمی کۆماری ئیسلامی تێیدا گرفتارە لێی کۆڵدرایەوە. هەروەها گەشەی نارەزایەتی و بزووتنەوەی جەماوەری بۆ گۆڕینی وەزعی ئێستا وەك هۆیەك

که داهاتووی قه‌یرانی سیاسی له ئێران به قازانجی خه‌ڵك و بزووتنه‌وه‌ی شۆڕشگێڕانه ده‌گۆڕێ هه‌ڵسه‌نگێندرا و له سه‌ر پێویستی ی رووخاندنی ڕژیم له خزمه‌ت به‌ره‌و پێش چوونی شۆڕش و بزووتنه‌وه‌ی کرێکاران و جه‌ماوه‌ری زۆرلێکراودا ته‌ئکید کرایه‌وه.

باسێکی دیکه‌ی راپۆرته‌که بۆ لێکۆڵینه‌وه‌ی هه‌ل ومه‌رجی سیاسی ی کوردستان ته‌رخان کرا و تێیدا وێڕای باسکردنی زه‌مینه‌ی له‌بار و ڕوو له گه‌شه بۆ هه‌ڵسووڕانی کۆمه‌ڵه، پێویستی ی رێبه‌ری کردن و ڕێکخستنی خه‌بات بۆ ڕزگاربوون له سته‌می نه‌ته‌وه‌یی له کوردستان و ده‌ورنواندنی هه‌رچی چالاکانه‌تری کۆمه‌ڵه له بزووتنه‌وه‌ی شۆڕشگێڕانه‌ی کوردستان دا جه‌ختی له‌سه‌ر کرا. هه‌ر له‌م باسه دا سیاسه‌تی کۆمه‌ڵه له په‌یوه‌ند له گه‌ڵ هێزه سیاسی یه‌کانی کوردستان و ناوچه‌که دا قسه‌ی له‌سه‌ر کرا و سیاسه‌تی تائێستای کۆمه‌ڵه له‌م بواره دا وه‌ك سیاسه‌تێکی دروست هه‌ڵسه‌نگێندرا.

له به‌شێکی دیکه‌ی راپۆرته‌که دا مه‌یدانه سه‌ره‌کی یه‌کانی هه‌ڵسووڕانی کۆمه‌ڵه له شاره‌کان، ڕێکخراوی چه‌کدار، کاری نوێنه‌رایه‌تی و ڕێکخراوی ده‌ره‌وه‌ی وڵات، هه‌ڵسووڕانی چه‌کدارانه و کاری جه‌ماوه‌ری درانه به‌ر لێکۆڵینه‌وه و سه‌رخه‌تی سیاسه‌ته‌کانی داهاتوومان له‌م بوارانه دا دیاری کرا. دوای بیستنی ڕاپۆرته‌که و لێدوان له‌م بابه‌ته‌وه، کۆنگره به تێکڕای ده‌نگه‌کان ڕاپۆرته‌که‌ی په‌سند کرد و به کومیته‌ی ناوه‌ندی ی هه‌ڵبژێردراوی خۆی سپارد که به له‌به‌رچاوگرتنی تێ بینی ی ئه‌منییه‌تی، ڕاپۆرته‌که بۆ ئاگاداری ی هه‌موان بڵاو بکاته‌وه.

له ده‌ستووری دووهه‌می کۆبوونه‌وه‌کان دا، قه‌واره‌ی سیاسی ی ئێران و گه‌ڵاڵه‌ی کۆمه‌ڵه بۆ چاره‌سه‌ری مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وایه‌تی له کوردستان به شێوه‌یه‌کی ته‌سه‌ل باسی کرا. له‌م زه‌مینه‌یه دا پێشینه‌ی ئه‌و سیسته‌مه حکوومه‌تی یه سته‌مکارانه که تێیاندا به درێژایی سه‌ده‌ی ڕابوردوو هه‌موو ده‌سه‌ڵات به شێوه‌یه‌کی یه‌کجێ له ناوه‌ند کۆکراوه‌ته‌وه و، سته‌م و زۆرداری یان له دژی نه‌ته‌وه‌کانی دانیشتووی ئێران و، تایبه‌تمه‌ندی یه‌کانی فره‌نه‌ته‌وه‌یی بوونی ئێران و پێویستی ی پێکه‌وه ژیانی برایانه‌ی نه‌ته‌وه‌کان له یه‌کگرتنێکی دێموکراتیك دا و دابه‌شکردن و بڵاوکردنه‌وه‌ی ده‌سه‌ڵاتی سیاسی به شێوه‌یه‌ك که زه‌مینه‌ی چڕبوونه‌وه‌ی هه‌موو ده‌سه‌ڵاتی سیاسی له ناوه‌ند لاواز ببێ، جه‌ختی له‌سه‌ر کرا و به‌م مه‌به‌سته له باری ئیداری یه‌وه فێدراتیڤ بوونی ئێران وه‌ك قه‌واره‌ی سیاسی ی گونجاو باسی کرا و په‌سند کرا.

له به‌شیکی دیکه‌ی ئه‌و باسه دا، به له‌به‌ر چاوگرتنی ئه‌و سته‌مه مێژوویی یه که له ناوچه‌که دا له خه‌ڵکی کوردستان کراوه و هه‌روه‌ها ئه‌و سته‌م و کوشتاره که له سه‌رده‌می ده‌سه‌ڵاتداره‌تی ی کۆماری ئیسلامی دا له دژی خه‌ڵکی کوردستان به‌ڕێوه براوه، مافی ڕه‌وای دیاریکردنی چاره‌نووس و ده‌سه‌ڵاتداره‌تی خه‌ڵکی کوردستان ته‌ئکیدی له‌سه‌ر

کرا و دامەزرانی حکوومەتێکی ناوچەیی فێدراڵ لە کوردستان وەك ڕێگاچارەیەکی گونجاو بۆ چارەسەری ستەمی نەتەوەیی لە کوردستانی ئێران و زەمانەتێکی پایەدار بۆ هاوپشتی و پێکەوە ژیانی نەتەوەکانی دانیشتووی ئێران، لە لایەن کۆنگرەوە پەسند کرا.

دوو بابەتی دیکەی دەستووری کۆبوونەوەکان بریتی بوون لە پێڕەوەی ناوخۆی کۆمەڵە و مەرامنامەی کۆمەڵە. دوای ئەوەی هەندێك خاڵی پێڕەوی ناوخۆی پێشنیارکراو لە لایەن کومیتەی ناوەندی‌یەوە لە ئەنجامی باسەکان دا گۆڕانیان بەسەردا هات، هەرتك بەڵگەکە پەسند کران و بڕیار درا کومیتەی ناوەندی‌ی هەڵبژێردراو دوای داڕشتنەوەی ئەو خاڵانەی پێڕەوی ناوخۆ بە پێی سەرنجەکانی کونگرە، بەڵگەکان بڵاو بکاتەوە. لە پێڕەوی ناوخۆ دا بە تایبەت مافی کەمایەتی لە کۆمەڵە دا و کەڵك وەرگرتنی لە ئامرازە ڕێکخراوەیی یەکان بۆ دەربڕینی بیروڕای خۆی و بەشدار بوونی لە کۆنگرە و کۆنفرانسە ڕێکخراوەیی یەکان دا بە پێی سەنگی خۆی، جەختی لەسەر کرا.

لە بەشێکی دیکەی دەستووری کۆبوونەوەکان دا جێگا و شوێنی ئێستای حیزبی کۆمۆنیست و پەیوەندی ئێمە لەگەڵ ئەو حیزبە درایە بەر باس. لەو باسە دا کۆنگرە سیاسەتی تا ئێستامان لە حاست حیزبی کۆمۆنیستی بە سیاسەتێکی دروست هەڵسەنگاند و تەئییدی کرد. کۆنگرە جەختی لەسەر ئەو ڕاستی‌یە کرد کە بە لەبەر چاوگرتنی ئەوە کە لایەنی زاڵی ناو ڕێبەرایەتی‌ی حیزبی کۆمۆنیست توانیویەتی سیاسەتی ڕاگرتنی قەوارەی ڕێکخراوەیی ئەو حیزبە بکاتە ڕەوتی زاڵ لە نێو حیزبەکە دا، بۆیە زەمینەی یەکگرتنەوە لە چوارچێوەی کۆمەڵە دا وەك ئێمە و هەموو هاوڕێیانی ئاڵقەی بەرینی کۆمەڵە چاوەڕوانی بووین، لە لایەن ڕێبەرایەتی‌ی دەسەلاتداری ئەو حیزبەوە لە ناو براوە. بەلەبەرچاوگرتنی ئەو ڕاستی‌یە، کۆنگرە لەسەر پەیوەندی سیاسی‌مان لەگەڵ ئەو حیزبە وەك دوو ڕێکخراوی لەیەك جیا تەئکیدی کرد و ئەوەشی دەست‌نیشان کرد کە بەرەوپێش‌چوونی ئەو پەیوەندە لە گرەوی دوور و نزیکی‌ی هەڵوێستی‌سیاسی و کارکردەکان دایە. کۆنگرە سیاسەتی تا ئێستای ڕێبەرایەتی‌ی ئەو حیزبەی بە ڕەفتارێکی ناپەسند دانا کە ئامادە نەبووە بۆ دابەشکردنی دارایی‌یەکان و ئیمکانات و، دەستی بەسەر بەڵگە ڕێکخراوەیی‌یەکان دا گرتوە و پەنای بردوەتە بەر تەبلیغاتی ناسیاسی. پێویستە ڕێبەرایەتی‌ی حیزبی کۆمۆنیست لەسەر ئەم هەڵوێستەی بکەوێتە ژێر گوشاری خەڵکی کوردستان و بزووتنەوەی چەپ و هاوڕێیانی ئاڵقەی بەرینی کۆمەڵە و ئەم ڕەفتارە وەك ڕەفتارێکی دزێو بدرێتە بەر ڕەخنە. واز هێنانی ڕێبەرایەتی‌ی حیزبی کۆمۆنیست لەم شێوە هەڵس و کەوتە زەمینە بۆ پێك‌هاتنی پەیوەندیکی سالمی سیاسی، سەرەڕای جیاوازی‌یە سیاسی‌یەکانیش، خۆش دەکا.

لە بەشێکی دیکەی دەستووری کۆبوونەوەکان دا بزووتنەوەی کرێکاری لە

کوردستان و تایبەتمەندییەکانی درایە بەر باس و وێڕای تەئکید لەسەر هاوپشتیی سەرجەمی چینی کرێکاری ئێران، لەسەر پێویستیی هەڵسووڕانی چالاکانەتر لە نێو کرێکاران دا تەئکید کرا. هەوڵی هەمە لایەنە لە پێناو بەدیهاتنی داخوازەکانی خەباتی کرێکاران و ڕێکخراو بوونی صنفیی کرێکاران دا، ئەرکێکە کە پێویستە هاوڕێیان و هەڵسووڕاوانی کۆمەڵە بە سەرنج و بایەخدانێکی تایبەتەوە لێی بڕوانن.

کۆنگرە لە بەشێکی دیکەی کاری خۆی دا بزووتنەوەی خەباتکارانەی ژنانی لە ئێران و کوردستان دایە بەر لێکۆڵینەوە و، وێڕای تەئیید کردنی دەسکەوتەکان و پێشڕەوییەکانی کۆمەڵە لە زەمینەی پشتیوانی و دیفاع لە مافەکانی ژنان دا، ڕەخنەی گرت لە کەم و کووڕییەکان و خاوبوونەوەی ڕەوتی چالاکیی کۆمەڵە لەم زەمینەیە دا لە قۆناغێکی دیاریکراوی هەڵسووڕانی کۆمەڵە دا و، لە هەمان کات دا پەنجەی خستە سەر هەندێك کۆسپ و نەریتی پیاوەمەزنانە لە کۆمەڵگای کوردستان دا وکارکردی هەندێك ڕەوتی دیاریکراو لە بزووتنەوەی کوردستان دا لە خزمەت هێشتنەوە و پاراستنی نەریتی پیاوەمەزنانە دا و، کۆمەڵێك ئەرکی لە خزمەت بەرەو پێش بردنی بزووتنەوەی ژنان دا وەك ئەرکی هەڵسووڕاوانی ڕیزەکانی کۆمەڵە دەست نیشان کرد.

هەروەها کۆنگرە لە هەندێك مەسەلەی دیکەی ئەمڕۆی کۆمەڵگای کوردستان دوا، وەك پەرەگرتنی گیرۆدەیی لاوان بە مادە سڕکەرەکان و سیاسەتی دژیئینسانیی ڕژیم لەم بابەتەوە و، سیاسەتی ئەستاندنەوەی زەوی لە جووتیاران لە لایەن مڵکدارەکانەوە بە پشتیوانیی دەزگا دەوڵەتییەکان. کۆنگرە لەم بابەتەوە هەندێك ئەرکی بە کومیتەی ناوەندی سپارد. بابەتیکی گرینگی دیکە کە لە کۆنگرە دا باسی کرا، بریتی بوو لە ڕەوتی وشیاربوونەوەی سیاسی و بزووتنەوەی ڕۆشنبیریی ئەم ساڵانەی دوایی لە کوردستان و، هاندان و بەهێز کردنی ئەو ڕەوتە و بایەخدان بە مەسەلەکانی لاوان لە کۆمەڵگای کوردستان دا.

لە باسی پەیوەندیدار بە چەپ دا، کۆنگرە پرژوبڵاویی بزووتنەوەی چەپ و سۆسیالیستی لە ئێرانی دایە بەر لێکۆڵینەوە و پەنجەی خستە سەر ئەو خاڵە کە ئەگەرچی ئێمە ناچینە ناو پرۆسەی حیزبسازکردن، بەڵام پێویستیی هاوپشتیی عەمەلی و هەڵگرتنی هەنگاوی دیاریکراو لەگەڵ بزووتنەوەی چەپ و سۆسیالیستی بە مەبەستی هاوکاری و هاوپشتیی بەرین هەتا پێکهێنانی بەرەیەکی چەپ و ڕادیکاڵ، بۆ زاڵ بوون بەسەر ئەم پرژوبڵاوییەی ئێستا دا تەئکیدی لەسەر کرا. کۆنگرە، پشتیوانیی هەمەلایەنە لە بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانە لە کوردستان و کۆمەڵە وەك ڕەوتی سۆسیالیستی لەو بزووتنەوەیە دا، بە ئەرکێکی گرینگی چەپی شۆڕشگێڕ لەم قۆناغە دا دەزانێ.

کۆنگرە دوای هەفتەیەك کاری بەردەوام بە بەشداریی بەرینی نوێنەران لە

کەش و هەوایەکی هاوڕێیانە و پڕ لە هاوپشتی دا، دوای هەڵبژاردنی کومیتەی ناوەندی، کۆتایی پێ‌هات. ئەم هاوڕێیانە وەک ئەندامی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردران:

١ــ جعفر ایلخانی‌زاده ٢ــ صباح امینی ٣ــ عمر ایلخانی زاده ٤ــ ناهید بهمنی ٥ــ فاروق بابامیری ٦ــ حمید بهرامی ٧ــ پروین پیشیاری ٨ــ ناصر حسامی ٩ــ بهرام رضایی ١٠ــ جمیله رحیمی ١١ــ بهجت سلیمی ١٢ــ محمد شافعی ١٣ــ بهمن علی‌یار ١٤ــ عبدالله عظیمی ١٥ــ رضا کعبی ١٦ــ عبدالله کهنه‌پوشی ١٧ــ مهری گدازگر ١٨ــ نجم‌الدین گلپرور ١٩ــ عبدالله مهتدی ٢٠ ــ ابوبکر مدرسی ٢١ــ انور محمدی ٢٢ــ جلال ناوه ٢٣ــ طالب یوسفی

ئەم هاوڕێیانەش وەک جێگری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردران:

١ــ بدری توحیدی ٢ــ رسول علیدوست ٣ــ عثمان خلیلی

٢٠٠١/٧/٣٠